

WAAROM FIETST VLAANDEREN MET DE HUIZEN VAN HET KIND NAAST HET LOKALE BESTUUR?

Dirk LUYTEN¹

Gezinsbeleid een zaak van verschillende overheden

"Het gezinsbeleid is een zaak van verschillende overheden. We kunnen alleen een gedegen gezinsbeleid aanpakken, als we dat samen doen," zei minister Jo Vandeuren op de Gezinsconferentie 2012. (Gezinsbond, 2012) De minister heeft gelijk als hij het heeft over verschillende overheden, want dé overheid bestaat eigenlijk niet. De overheden op verschillende niveaus vormen samen een overheidsbestel. Dat overheidsbestel is dynamisch en doorheen de jaren zien we bevoegdheden verschuiven tussen overheden. Dat gebeurt ook met het gezinsbeleid.

Eenzijds is er een opwaartse verschuiving. Zo neemt de invloed van Europa op het gezinsbeleid in Vlaanderen toe. Het nieuwe decreet over de organisatie van kinderopvang van baby's en

peuters (2012) is er bijvoorbeeld gekomen omdat de vroegere situatie niet meer conform de Europese regelgeving was. Daarnaast is er al geruime tijd een neerwaartse verschuiving van bevoegdheden. Met de federalisering van België dreef het gezinsbeleid met de stroom van persoonsgebonden materies mee richting gemeenschappen. En die verschuiving van bevoegdheden gaat verder richting lokale besturen. Zo verkregen de lokale besturen de voorbije jaren bijvoorbeeld een belangrijke rol inzake kinderopvang en opvoedingsondersteuning.

Momenteel gaat er veel aandacht naar de Huisen van het Kind. Als we dit nieuwe beleidsprogramma wat aandachtiger bekijken, blijkt dat de rol van het lokale bestuur met dit decreet naar de achtergrond verschuift. Dat staat niet alleen in contrast met andere Vlaamse regelgeving, maar ook met feitelijke ontwikkelingen op het terrein. Is dat dan wel een goede zaak?

1 De auteur is lector HUB – Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen en zelfstandig beleidsadviseur lokale besturen – Studio Beleid (www.studiobeleid.be), Contact: dirk.luyten@hubrussel.be

Wat is lokaal gezinsbeleid?

Gezinsbeleid is het overheidsbeleid dat gericht is op het goed functioneren van alle gezinsleden en het gezin als geheel. Het gaat om kinderen, hun ouders en het hele gezin. Het gezinsbeleid wil het samenleven van mensen in een min of meer duurzaam gezinsverband bevorderen en ondersteunen. Een goed gezinsbeleid moet bewaken dat ieder gezinslid ook als persoon tot ontplooiing kan komen.

Op lokaal niveau is er wat betreft gezinsbeleid vooreerst sprake van een uitvoerend en 'aanvul'-beleid. Lokale besturen nemen maatregelen waarmee ze de Vlaamse kaders lokaal concreet invullen of die aanvullend zijn op het Vlaams of federaal beleid. In verschillende decreten die betrekking hebben op het gezinsbeleid krijgen lokale besturen een coördinerende rol toegewezen of kunnen ze uitvoerende taken opnemen. Dat is momenteel bijvoorbeeld zo inzake kinderopvang voor baby's en peuters; de buitenschoolse kinderopvang; de preventieve gezinsondersteuning, inclusief opvoedingsondersteuning; en het ondersteunen van gezinnen met specifieke zorgnoden (gezinszorg en aanvullende thuiszorg).

Daarnaast zien we ontwikkelingen die vanuit het lokale niveau zelf opborrelen. Het kan daarbij gaan om lokale initiatieven en/of innoverend beleid van de lokale besturen. Eén van die ontwikkelingen is wat we lokaal gebiedsgericht gezinsbeleid noemen (Luyten, 2012). Heel wat gemeenten en steden voeren een beleid gericht op het aantrekken (of behouden) van jonge gezinnen met kinderen. Ze zetten daarbij dan in op maatregelen die betrekking hebben op wonen, woonomgeving, kindvriendelijk inrichten van de publieke ruimte, verkeersveiligheid, ...

Huizen van het Kind als samenwerkingsverband

Op 14 juni 2013 keurde de Vlaamse Regering het ontwerpdecreet over de organisatie van preventieve gezinsondersteuning goed. Hierbij wordt het "Huis van het Kind" omschreven als het lokale samenwerkingsverband waarbinnen actoren lokaal vormgeven aan een aanbod op vlak van preventieve gezinsondersteuning. De term preventieve gezinsondersteuning krijgt hierbij een erg ruime invulling: "*Het geheel van maatregelen en aanbod dat gericht is op het bevorderen van het welbevinden van alle gezinnen met kinderen en jongeren, en aanstaande ouders met inbegrip van de ondersteuning op het vlak van opvoeding en preventieve gezondheidszorg.*"

De preventieve gezinsondersteuning wordt opgebouwd als een getrappt systeem, dat voor iedereen beschikbaar is, maar met een bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

Qua aanbod is er sprake van **drie pijlers**: preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en activiteiten die tot doel hebben om ontmoeting en de sociale cohesie te bevorderen. Concreet gaat het daarbij zeker om het huidig door Kind en Gezin erkend en gesubsidieerd aanbod, met name de consultatiebureauwerking, de prenatale steunpunten, de opvoedingswinkels, de inloopteams, de expertisecentra kraamzorg en de verschillende projecten in het kader van opvoedingsondersteuning. Daarnaast laat de decreetgever de mogelijkheid om in de Huizen van het Kind ander aanbod op het gebied van de preventieve gezondheidszorg te voorzien.

Een Huis van het Kind blijkt in eerste instantie een organisatorisch begrip te zijn. Het duidt niet noodzakelijk op één fysieke plek, maar wel op het concrete lokale samenwerkingsverband dat tot stand zal komen met de bedoeling doelstellingen en principes te verwezenlijken. Of zoals we in de memorie van toelichting bij het voorontwerp lezen: het grondplan van een Huis van het Kind wordt beschreven, maar de stijl, het interieur wordt vormgegeven door de aanwezige partners.

“ **Een Huis van het Kind duidt niet noodzakelijk op één fysieke plek, maar wel op het concrete lokale samenwerkingsverband.** ”

Een Huis van het Kind kan zowel gemeentelijk, intragemeentelijk, als intergemeentelijk georiënteerd zijn. Het aantal Huizen van het Kind ligt niet vast. Het werkingsgebied van een Huis van het Kind krijgt wel een bovengrens en een ondergrens. Het omvat minimaal het werkingsgebied van de huidige consultatiebureaus en maximaal een zorgregio niveau kleine stad. Er zijn 342 consultatiebureaus (Kind & Gezin, 2013) en 60 zorgregio's niveau kleine stad. Dit betekent dus maximaal 342 en minimaal 60 Huizen van het Kind waarbij een Huis van het Kind in functie van het lokaal aanbod uit één of meerdere fysieke locaties kan bestaan.

Huizen van het Kind en rol lokaal bestuur

De decreetgever heeft het over het samenbrengen in het Huis van het Kind van actoren die een rol opnemen in de preventieve gezinsondersteuning, maar omschrijft niet concreet over welke actoren het gaat. Een aantal actoren is verplicht zich aan te sluiten, nl. die actoren die reeds erkend en gesubsidieerd zijn door Kind en Gezin.

Daarnaast laat de decreetgever de mogelijkheid open om ander aanbod op het gebied van de preventieve gezinsondersteuning te laten aansluiten. De memorie van toelichting heeft het daarbij over *“een veelheid aan actoren over verschillende sectoren heen en zowel bij middenveldorganisaties, vrije beroepen als lokale besturen.”*

Over lokale besturen wordt in het ontwerp van decreet zelf evenwel niet veel gesproken. De term lokaal bestuur wordt in het begin wel gedefinieerd, maar verschijnt verder maar eenmaal, namelijk in het artikel 12 §5: *“Het samenwerkingsverband sluit zo veel mogelijk aan bij de wijze waarop door de lokale besturen vorm gegeven wordt aan het lokaal sociaal beleid. Bij de netwerkvorming wordt maximaal flexibel ingespeeld op de lokale realiteit. De Vlaamse Regering kan hierover nadere regels bepalen.”*

Dit artikel 12 §5 maakt de brug naar het lokaal sociaal beleid. De decreetgever wil dus dat het Huis van het Kind als een samenwerkingsverband zo veel mogelijk aansluit bij de wijze waarop lokale besturen vorm geven aan lokaal sociaal beleid, maar van een coördinatierol voor het lokaal bestuur vinden we in het ontwerp van decreet niets terug. Men heeft het over flexibele netwerkvorming, waardoor bewegingen tot het smeden van een samenwerkingsverband in verschillende richtingen kunnen verlopen, en waarbij het vanuit een lokale situatie mogelijk moet zijn om een Huis van het Kind tussen de diverse partners uit te bouwen. Hiermee lijken we af te drijven van de coördinatierol die lokale besturen wel kregen in de kinderopvang, de opvoedingsondersteuning en meer algemeen in het lokaal sociaal beleid.

Kinderopvang

Kinderopvang is een belangrijk onderdeel van het Vlaamse en van het lokaal gezinsbeleid. Het

lokaal beleid kinderopvang vindt zijn oorsprong in het Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2007 houdende het lokaal beleid kinderopvang. Het BVR gaf het lokaal bestuur inzake kinderopvang een lokale regietaak die het moest uitoefenen in overleg met Kind en Gezin. Het bepaalde verder dat het lokaal bestuur zijn lokaal beleid kinderopvang moest uitwerken op basis van een **Lokaal Beleidsplan Kinderopvang**, dat een onderdeel vormde van het Lokaal Sociaal Beleidsplan. Eind 2008 hadden 284 gemeenten een Lokaal Beleidsplan Kinderopvang. (Kind en Gezin, 2009) Het BVR van 2007 regelde verder de oprichting van een **Lokaal Overleg Kinderopvang**. Eind 2008 hadden 301 van de 308 Vlaamse gemeenten een Lokaal Overleg Kinderopvang erkend als een gemeentelijke adviesraad kinderopvang. (Kind en Gezin, 2009)

Op 24 mei 2013 paste de Vlaamse regering het BVR van 2007 aan het planlastendecreet aan. Het nieuwe besluit legt de taken van een lokaal bestuur inzake kinderopvang vanaf 1 januari 2014 als volgt opnieuw vast: het oprichten van een Lokaal Overleg Kinderopvang; beleidsdoelstellingen voor kinderopvang bepalen en integreren in de strategische meerjarenplanning; advies geven, op basis van de meerjarenplanning, aan Kind en Gezin over de uitbreiding van de kinderopvang binnen het eigen grondgebied; lokale actoren en gebruikers informeren over het aanbod van kinderopvang in de gemeente en over het lokaal beleid kinderopvang.

Naast een beleidsmatige en coördinerende rol op het gebied van kinderopvang kan het lokale bestuur ook zelf optreden als initiatiefnemer van kinderopvang. In de meeste gemeenten organiseren of ondersteunen gemeente of OCMW ook effectief kinderopvanginitiatieven. In 2009 werd ongeveer één derde van alle voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang georganiseerd door een openbaar bestuur. (Luyten, 2012)

In de toekomst wordt de rol van de lokale besturen nog versterkt. In het decreet van 20 april 2012 over de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters is er sprake van een **Lokaal Loket Kinderopvang**. Het decreet bepaalt dat binnen het Lokaal Overleg Kinderopvang een initiatiefnemer wordt aangewezen of een structuur wordt gecreëerd om het lokaal loket kinderopvang te organiseren. Elke lokale actor die relevant is voor kinderopvang, kan de organisatie op zich nemen. Als er geen initiatiefnemer wordt aangewezen, geen structuur wordt gecreëerd en een Lokaal Loket Kinderopvang ontbreekt, neemt het lokaal bestuur de organisatie ervan op zich.

Opvoedingsondersteuning

De voorbije jaren ging er op lokaal niveau heel wat aandacht naar de opvoedingsondersteuning. In aanloop van en na het decreet over de organisatie van opvoedingsondersteuning (2007) ontstonden tal van nieuwe lokale initiatieven, veelal met (financiële) steun van het lokale bestuur. Het decreet van 2007 voorziet in **opvoedingswinkels**. Momenteel subsidieert de Vlaamse regering de opvoedingswinkels die in de 13 centrumsteden en in Brussel worden georganiseerd. Daarnaast zijn er 22 opvoedingswinkels buiten de centrumsteden, waaraan een kwaliteitslabel is toegekend.

Het decreet heeft het verder over een **Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning**. Dat zorgt, op basis van afstemming en samenwerking, voor de informatieverstrekking en de sensibilisering rond het opvoeden van kinderen en de vroegtijdige detectie van opvoedingsonzekerheid of opvoedingsproblemen. Het werkt mee aan de afstemming op bovenlokaal niveau van het aanbod aan opvoedingsondersteuning. Het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning bereidt het Lokaal Sociaal Beleidsplan en de

evaluatie ervan voor, met betrekking tot de opvoedingsondersteuning. Het decreet koppelt zo opvoedingsondersteuning aan het Lokaal Sociaal Beleidsplan (LSB).

Uit onderzoek (Nys, 2010) blijkt dat 30% van de 304 gemeenten in hun LSB-plan het thema opvoedingsondersteuning opneemt en dit vertaalt in één of meerdere plannen of acties. Daarnaast is er nog 6% die opvoedingsondersteuning wel vermeldt, maar niet concretiseert of er geen acties aan verbindt. Uit het onderzoek blijkt verder dat er in 2010 bij 80% van de respondenten sprake was van een overleg rond opvoedingsondersteuning: 34% had al een Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning opgestart en in 46% was opvoedingsondersteuning een thema in een ander overlegorgaan. We vernemen dat in 2012 elke Oost-Vlaamse gemeente over een Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning zou beschikken.

Het nieuwe decreet over de organisatie van preventieve gezinsondersteuning zal het huidige decreet over de organisatie van opvoedingsondersteuning (2007) opheffen. Hierdoor verdwijnt de bestaande binding met de LSB-planning en het decretaal kader van het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning.

Lokaal sociaal beleid en gezinsbeleid

Het decreet Lokaal Sociaal Beleid trad in werking in 2004 en werd in 2012 aangepast. Het decreet van 2004 was gebaseerd op enkele krachtlijnen. Er was vooreerst de samenwerking en afstemming tussen gemeente en OCMW, die tot uiting moest komen door de opmaak van één gezamenlijk Lokaal Sociaal Beleidsplan en de uitbouw van een Sociaal Huis. Verder was het in 2004 de bedoeling om de coördinerende rol van het lokaal bestuur te versterken door de verdere uitbouw van netwerken met andere lokale

actoren. In de memorie van toelichting van het voorontwerp van decreet betreffende het lokaal sociaal beleid (2001) lezen we dat de Vlaamse Regering er van uitgaat dat de gemeente en OCMW een centrale coördinatiefunctie moeten uitbouwen voor het globale welzijnsaanbod binnen een gemeente, inclusief de private sector.

We hebben twee Lokaal Sociaal Beleidsplannen gekend: het eerste moest worden opgemaakt in 2005, het tweede in 2007. Hoe hebben gezinsthema's in de Lokaal Sociaal Beleidsplannen een plaats gekregen? In de eerste Lokaal Sociaal Beleidsplannen (2006-2007) kwam gezin als een afzonderlijk beleidsitem in nog geen 5% van de plannen voor; in 62% was al wel sprake van kinderopvang en/of opvoedingsondersteuning. In het tweede Lokaal Sociaal Beleidsplan (2008-2013) was de aandacht voor gezinsthema's opmerkelijk toegenomen (Sannen & Van Regenmortel, 2009): in 88% van alle plannen is er sprake van één of meerdere gezinsthema's. In 78% van die plannen staat er iets over kinderopvang en in 27% iets over opvoedingsondersteuning; in 42% staat gezinsbeleid er als algemeen item in.

“**Het gezinsbeleid was als lokaal beleidsthema bezig aan een ferme opmars en dat kwam tot uiting in de Lokaal Sociaal Beleidsplannen.**”

Deze toenemende aandacht had deels te maken met een aantal planningsverplichtingen. Zo was er de regel dat men het Lokaal Beleidsplan Kinderopvang moest opnemen in het Lokaal Sociaal Beleidsplan en was er eveneens de koppeling van de planning opvoedingsondersteuning met het Lokaal Sociaal Beleidsplan. Maar er was meer aan de hand dan deze reglementaire verplichtingen: het gezinsbeleid was als lokaal be-

leidsthema bezig aan een ferme opmars en dat kwam tot uiting in de plannen.

Met de aanpassing van het decreet lokaal sociaal beleid in 2012 is het gedaan met de Lokaal Sociaal Beleidsplannen. OCMW en Gemeente moeten in 2013 nog wel een gezamenlijk planningsproces doorlopen, maar dat moet nu uitmonden in hun respectievelijke meerjarenplannen. Wat we in die meerjarenplannen (2014-2019) allemaal aan gezinsthema's mogen verwachten weten we nu nog niet.

Voor wat betreft het lokaal sociaal beleid vraagt minister Jo Vandeurzen in zijn omzendbrief WVG/2012/03 van 16 november 2012 wel aandacht voor enkele Vlaamse beleidsdoelstellingen over Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. (Vandeurzen, 2012) Het gaat daarbij om de volgende Vlaamse beleidsdoelstellingen:

1. Vermaatschappelijking van de zorg
2. Een inclusief en integraal beleid tot bestrijding van (kinder-)armoede
3. Preventief gezondheidsbeleid
4. Preventieve gezinsondersteuning en toegankelijke kinderopvang
5. Kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang
6. Een divers en aangepast woonzorgaanbod
7. Beleid inzake de vergrijzing van de bevolking
8. Preventie en aanpak van problematische schuldenlast
9. Problematiek van dak- en thuisloosheid
10. Samenwerking in het welzijnswerk op de eerste lijn

Uit de opsomming alleen wordt al meteen duidelijk dat de Vlaamse overheid verwacht dat de lokale besturen in hun lokaal sociaal beleid ernstig rekening (blijven) houden met diverse thema's die behoren tot het gezinsbeleid, zoals de preventieve gezinsondersteuning en toegankelijke kinderopvang en de kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang, of die er belangrijke raakvlakken mee hebben.

Lokale planning gezinsbeleid

Vlaanderen heeft de lokale besturen nooit verplicht een lokaal gezinsbeleidsplan op te maken, maar ze moesten wel naast vele andere plannen een Lokaal Sociaal Beleidsplan, een Lokaal Beleidsplan Kinderopvang en een Jeugdbeleidsplan maken.

Wat betreft plannen maken hebben de gemeenten en OCMW het de voorbije jaren wel gehad. Voor alles en nog wat moesten ze een (meerjaren)plan maken. Na veel lokaal geklaag kwam het **Planlastendecreet** als Vlaams antwoord. Dat moet er voor zorgen dat lokale besturen geen veelvoud aan sectorale beleidsplannen meer moeten indienen. Heel wat afzonderlijke plannen gaan ze kunnen bundelen in één strategisch meerjarenplan. Daarnaast nam de Vlaamse regering het Besluit betreffende de Beleids- en Beheers Cyclus (BBC) van de gemeenten, de provincies en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Dit besluit past de regels van de lokale beleidsvoering vanaf 2014 ingrijpend aan.

Dit betekent dat de lokale besturen geen apart Lokaal Sociaal Beleidsplan, Lokaal beleidsplan kinderopvang en Jeugdplan meer moeten maken. De inhoud van die (en andere sectorale) plannen moet nu worden geïntegreerd in het meerjarenplan van de gemeente en/of het OCMW.

Lokaal overleg gezinsbeleid

In sommige gemeenten is de gezinsraad de oudste gemeentelijke adviesraad, maar een gezinsraad is geen verplichting en de raad blijkt ook niet altijd een constante te zijn. Doorheen de jaren zien we in sommige gemeenten een gezinsraad verschijnen die andere raden vervangt, elders is het juist omgekeerd. Vanuit het

Vlaams gezinsbeleid voorziet men geen kader voor zo'n gemeentelijke gezinsraad.

De voorbije jaren zijn kinderopvang en opvoedingsondersteuning dermate belangrijk geworden dat men hierrond veelal apart overleg tot stand zag komen. Vlaanderen voorziet voor het lokaal overleg inzake kinderopvang en opvoedingsondersteuning wel een regelgeving. Het lokaal overleg kinderopvang adviseert het lokaal bestuur met betrekking tot het lokaal beleid kinderopvang en met betrekking tot de uitbouw van opvangvoorzieningen in de gemeente en het huidige decreet opvoedingsondersteuning (2007) voorziet op het lokale niveau in een lokaal overleg opvoedingsondersteuning.

In het kader van het gezinsbeleid kunnen we ook de jeugdraad vermelden: dit is het officieel adviesorgaan van elk gemeentebestuur over alles wat kinderen en jongeren aanbelangt. Elke keer het gemeentebestuur een beslissing wil nemen over thema's die (rechtstreeks of onrechtstreeks) invloed hebben op kinderen en jongeren, moet men het advies van de jeugdraad inwinnen.

“Voor ons kan men gerust de idee van een gezinsraad terug uit de kast halen en deze een nieuwe look geven.”

Wat betreft het gezinsbeleid kan elke gemeente een overlegorgaan oprichten, waaraan de stakeholders participeren. Het spreekt voor zich om daarbij verder te bouwen op het reeds bestaande lokaal overleg. Maar het wordt stilaan tijd om na te denken hoe men de diverse beleidsthema's met betrekking tot gezinnen (kinderopvang, opvoedingsondersteuning, preventieve gezondheidszorg, ...) lokaal beter kan groeperen en integreren. Voor ons kan men daarbij gerust de idee van een gezinsraad terug uit de

kast halen en deze gezinsraad een nieuwe look geven. Een brede lokaal overkoepelende gezinsraad 'new look' kan dan meteen de plaats zijn om de effecten van lokale beleidsmaatregelen op hun gezins-, kind- en opvoedingsvriendelijkheid te toetsen.

Chemie tussen Huizen van het Kind en het lokaal gezinsbeleid?

In de reeds vermelde omzendbrief over het lokaal sociaal beleid schrijft minister Jo Vandeurzen dat lokale besturen met betrekking tot de Huizen van het Kind in de ontwikkeling van een lokaal partnerschap een belangrijke faciliterende rol spelen. (Vandeurzen, 2012) Maar faciliteren lijkt ons iets anders dan een coördinatiefunctie opnemen en in het ontwerp van decreet over de organisatie van preventieve gezinsondersteuning zelf wordt de rol van het lokaal bestuur blauw-blauw gelaten.

De Vlaams overheid creëert met de Huizen van het Kind een aangepaste organisatie voor de preventieve medische consulten, de consulten uitgevoerd door de regioteamleden van Kind en Gezin en andere voorzieningen erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Andere actoren kunnen zich daarbij aansluiten.

Men kan zeggen dat het lokale bestuur zich met een reorganisatie van Kind en Gezin, zijnde een decentralisatie van een Vlaamse dienst, niet teveel te bemoeien heeft, maar anderzijds was de opvoedingsondersteuning, die nu mee in de reorganisatie zit, al wel degelijk een lokaal beleidsitem. Verder worden de doelstellingen van de preventieve gezinsondersteuning dusdanig verruimd en is het samenwerkingsverband dat men wil creëren tussen actoren zo breed, dat men hiermee duidelijk het lokaal sociaal beleids terrein betreedt.

We houden al langer een pleidooi voor een expliciet gezinsbeleid op alle overheidsniveaus, waarbij het gevoerde gezinsbeleid gerelateerd wordt aan de specifieke gezinsbevoegdheden van het betreffende beleidsniveau. Omdat het gezinsbeleid de voorbije jaren meer en meer concreet wordt ingevuld en gerealiseerd op het lokale niveau, vragen we al geruime tijd ook bijzondere aandacht voor een expliciet en institutioneel verankerd lokaal gezinsbeleid (HIG-HUBrussel, 2008).

Een expliciet gezinsbeleid is een geïnstitutionaliseerd beleid. Dit vereist dat men de beleidsverantwoordelijkheid inzake gezinsbeleid toewijst aan politieke verantwoordelijken (ministers, schepenen...), dat het gezinsbeleid een plaats krijgt in beleids- en planningsnota's, dat er een bestuurlijk kader is aan wie men de uitvoering van het beleid opdraagt en dat men op het betreffende beleidsniveau gezinsparticipatie- en adviesorganen installeert. Het ontwerpdecreet preventieve gezinsondersteuning doet dit niet.

Het beleid inzake de Huizen van het Kind wordt lokaal niet geïnstitutionaliseerd. Er wordt geen verbinding gelegd met lokale politieke verantwoordelijken, er wordt geen plaats gegeven in de lokale beleids- en planningsnota's, er is geen

lokaal bestuurlijk kader waaraan de uitvoering van het beleid wordt opgedragen, er wordt geen verbinding gelegd met bestaande lokale overlegorganen. Bovendien is het vreemd dat geen enkele relatie wordt gelegd met de kinderopvang en dat men zwijgt over het OCMW, zeker als het gaat om maatschappelijk kwetsbare groepen.

“ **De coördinatie voor lokale initiatieven als het Huis van het Kind moet men duidelijk bij het lokale bestuur leggen.** ”

We pleiten ervoor om de coördinatie voor lokale initiatieven als het Huis van het Kind duidelijk bij het lokale bestuur te leggen. Men kan terecht opmerken dat sommige gemeenten te klein blijken voor al de nieuwe taken die ze krijgen in de maatschappelijke evolutie van verzorgingsstad naar verzorgingsstad. Voorlopig kunnen samenwerkingsverbanden tussen gemeenten nog wat soelaas brengen, maar op termijn zal men allicht moeten opteren voor een nieuwe fusie van gemeenten zodat de lokale besturen kwalitatief volwaardig hun uitdeinende overheidstaken kunnen blijven opnemen.

Bronnen

- Ontwerp van decreet houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning
- Memorie van toelichting. Voorontwerp van decreet houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning
- Decreet van 13 juli 2007 over de organisatie van opvoedingsondersteuning
- Decreet van 20 april 2012 over de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
- Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2007 houdende het lokaal beleid kinderopvang
- Decreet van 4 juli 2012 tot wijziging van het decreet betreffende het lokaal sociaal beleid
- Decreet van 19 maart 2004 betreffende het lokaal sociaal beleid
- Memorie van toelichting. Voorontwerp van decreet betreffende het lokaal sociaal beleid
- Gezinsbond. (2012). *Vlaams Actieplan 2020. Gezinsconferentie "Gezinsbeleid in Vlaanderen"*. 15 mei 2012. Brussel: Gezinsbond.

- Kind & Gezin. (2013, januari 30). *Presentatie: Dienstverlening van Kind en Gezin*. Opgehaald van www.kindengezin.belimg/dienstverlening-kg.pdf
- Kind en Gezin. (2009). *Jaarverslag kinderopvang 2008*. Brussel: Kind en Gezin.
- Luyten, D. (2012). *Gezinsbeleid en participatie van gezinnen: beleidsplanning en bevoegdheidsverdeling*. Brussel: HIG - HUB.
- Luyten, D. (2013). Huizen van het kind binnen of naast een lokaal gezinsbeleid? In HIG, *Gezinsbeleid in 2012. De rol van het gezin, de buurt en de burgers in de Huizen van het Kind* (pp. 173-204). Brussel: HIG - HUB.
- Nys, K. (2010). *Implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning op lokaal niveau*. Brussel: HIG - HUB.
- Sannen, L., & Van Regenmortel, T. (2009). *Lokaal sociaal beleid: de intenties onder de loep. Beleidsplananalyse 2008-2014*. Leuven: HIVA.
- Vandeurzen, J. (2012). *Omzendbrief WVG/2012/03 van 16 november 2012 ter uitvoering van het decreet betreffende het lokaal sociaal beleid voor de periode 2014-2019*. Brussel: Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Naschrift

In dit artikel analyseren we de inhoud van het Ontwerp van decreet houdende de organisatie van preventieve Gezinsondersteuning. Op het moment dat we het artikel voor publicatie indienden, werd de bespreking van de tekst in de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid van het Vlaams parlement afgerond. Door de commissie werden enkele amendementen goedgekeurd, die tegemoet komen aan onze suggesties om enerzijds de lokale besturen een meer centrale rol te geven in de organisatie van de Huizen van het Kind en anderzijds verbindingen te leggen met het reeds bestaande lokaal overleg en met het lokaal beleid kinderopvang.

Meer bepaald keurde de commissie de volgende amendementen goed:

In artikel 7: "... Elk lokaal bestuur en elke lokale actor die relevant is voor de preventieve gezinsondersteuning, kan initiatief nemen tot het organiseren van een Huis van het Kind. Elk initiatief verloopt in samenwerking met het lokaal bestuur. Bij gebrek aan initiatief neemt het lokaal bestuur het initiatief op zich."

In artikel 12: "... Een Huis van het Kind maakt zijn aanbod bekend op het Lokaal Overleg Kinderopvang vermeld in artikel 13, tweede lid, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters. Het Huis van het Kind stemt daarbij af op welke wijze informatie met betrekking tot het aanbod zal doorstromen naar de gebruikers van kinderopvang en hoe samenwerking met kinderopvanginitiatieven vorm krijgt."

Voor ons is dit een prima ontwikkeling. En nu maar uitkijken naar een bevestiging door het Vlaams parlement...

Dirk Luyten